

Justitiedepartementet

Enheten för processrätt och domstolsfrågor

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 4-5 december 2014

Dagordningspunkt 8

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om provisorisk rättshjälp för frihetsberövade misstänkta eller tilltalade och om rättshjälp inom ramen för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder (första behandlingen)

= Lägesrapport

Dokument: 15490/14

Tidigare dokument:

Fakta-PM, 2013/14:FPM35

Kommissionens förslag, KOM (2013) 824

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till Justitieutskottet har lämnats den 30 januari 2014.

Bakgrund

Kommissionen presenterade den 27 november 2013 ett paket med processuella rättigheter. I paketet ingår förslaget till direktiv om provisorisk rättshjälp för frihetsberövade misstänkta eller tilltalade personer i straffrättsliga förfaranden och om rättshjälp i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder. Förslaget kompletteras av en av kommissionen antagen rekommendation om rättshjälp för misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden. Tillsammans med övriga förslag i paketet innebär direktivförslaget att samtliga steg tagits enligt den färdplan för processuella rättigheter som antogs under Sveriges ordförandeskap 2009.

Direktivförslaget kompletterar direktivet (2013/48/EU) om rätt till tillgång till försvarare. Med rättshjälp avses finansiering och stöd från medlemsstaten för att misstänkta eller tilltalade ska kunna utöva sin rätt

till tillgång till försvarare. Det föreslås minimiregler som ger frihetsberövade misstänkta eller tilltalade, om de så önskar, rätt till provisorisk rättshjälp från det att de frihetsberövats, och under alla omständigheter innan de förhörs (artikel 4). Den provisoriska rättshjälpen gäller till dess ett slutligt beslut fattats i frågan om rättshjälp. I förslaget ges också rätt till rättshjälp, även provisoriskt, för eftersökta personer i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder från det att personen grips i den verkställande medlemsstaten, såväl i den verkställande medlemsstaten som i den utfärdande medlemsstaten (artikel 5).

Direktivet har under hösten förhandlats i rådsarbetsgrupp. På rådsmötet förväntas det ordförandeskapet lämna information om läget i förhandlingarna.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har som rättslig grund angett artikel 82(2) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Där anges att om det är nödvändigt för att underlätta det ömsesidiga erkännandet av domar och rättsliga avgöranden samt polissamarbete och rättsligt samarbete i sådana straffrättsliga frågor som har en gränsöverskridande dimension, får Europaparlamentet och rådet genom direktiv fastställa minimiregler. Minimireglerna ska omfatta bl.a. personers rättigheter vid det straffrättsliga förfarandet.

Direktiven ska antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, vilket innebär att Europaparlamentet och rådet gemensamt på förslag av kommissionen antar direktivet (artiklarna 289 och 294 i EUF-fördraget). Beslut fattas i rådet med kvalificerad majoritet i enlighet med artikel 16.3 i fördraget om Europeiska unionen (EUF-fördraget).

Svensk ståndpunkt

Informationspunkt. Medlemsstaterna förväntas inte redovisa någon ståndpunkt.

Europaparlamentets inställning

Vid diskussion i LIBE-utskottet den 10-11 november 2014 ställde sig utskottet positivt till kommissionens förslag.

Förslaget

Se bakgrund.

Gällande svenska regler och förslagens effekter på dessa

Rätten till rättshjälp enligt direktivförslaget bör i svensk rätt kunna jämföras med rätten till offentlig försvarare, vilket regleras i 21 kap. 3 a § rättegångsbalken.

Vid en preliminär bedömning överensstämmer svensk rätt i stort med det av kommissionen föreslagna direktivet. Förslaget kan dock innebära att rätten till offentlig försvarare behöver utvidgas vid vissa kortare frihetsberövanden. Vidare kan förslaget innebära att det behövs en regel som ger personer som Sverige eftersöker för straffverkställighet rätt till en offentlig (assisterande) försvarare i Sverige. Förslagens effekter på nationell rätt måste analyseras vidare.

Ekonomiska konsekvenser

Kommissionen bedömer att förslaget inte kommer att ha någon konsekvens på EU:s budget.

Det är inte möjligt att i nuläget närmare bedöma de ekonomiska konsekvenserna för statens budget. Förslaget skulle vid en preliminär bedömning kunna medföra vissa kostnader. Utgångspunkten är dock att eventuella ekonomiska konsekvenser ska finansieras inom befintliga anslag.

Övrigt
